

Rytų kaimynystės atspindžiai

Informacinė svarbiausių Rytinės kaimynystės
įvykių apžvalga

Nr. 3 (25) // 2011 03 18-03 31

EESC

Rytų Europos studijų centras

Rusija ir Slovėnija susitarė dėl „South Stream“ dujotiekio atkarpos tiesimo

Šių metų kovo 22 d. Liublianoje (Slovėnija) Rusijos gamtinių dujų kompanijos „Gazprom“ valdybos pirmininkas Aleksejus Mileris ir slovėnų gamtinių dujų bendrovės „Geoplin plinovodi“ administracijos pirmininkas Marjanas Eberlincas, dalyvaujant Rusijos ministrui pirmininkui Vladimirui Putinui ir Slovėnijos ministrui pirmininkui Borutui Pahorui, pasirašė susitarimą dėl bendros įmonės, užsiimsiančios dujotiekio „South Stream“ atkarpos Slovėnijoje tiesimu, steigimo. Bendra rusų ir slovėnų įmonė „South Stream Slovenia LLC“ steigiama paritetiniais pagrindais, o jos kapitalas sudaro 1 mlrd. JAV dolerių. Priminsime, kad Rusija iki 2015 m. ketina įgyvendinti „South Stream“ dujotiekio projektą, kurio vertė siekia 21,5 mlrd. JAV dolerių. Šiuo dujotiekiu numatytas

rusiškų gamtinių dujų transportavimas Juodosios jūros dugnu (aplenkiant Ukrainą) į Bulgariją, Graikiją, Italiją, Rumuniją, Serbiją, Vengriją, Slovėniją ir Austriją. Planuojamas „South Stream“ pralaidumas turėtų siekti 63 mlrd. kubinių metrų gamtinių dujų kasmet. Šiuo metu „South Stream“ dujotiekio projektas yra pagrindinis konkurentas analogiškam ES „Nabucco“ dujotiekio projektui, tačiau Rusija iki šiol nėra gavusi Turkijos sutikimo dėl „South Stream“ dujotiekio atkarpo tiesimo jos teritoriniuose vandenyse. Ekspertų nuomone, nepaisant konkuruojančių Rusijos ir ES dujotiekių projektų įstrigimo („Nabucco“ įgyvendinimas stringa dėl gamtinių dujų eksportuotojo, galinčio užpildyti dujotiekį, paieškos), „South Stream“ dujotiekio projekto įgyvendinimas gali dar labiau užsitęsti dėl kelių priežasčių:

- Turkijos delsimą sutikti su „South Stream“ dujotiekio tiesimu galima aiškinti Turkijos noru išsiderėti kuo daugiau nuolaidų importuojamų rusiškų dujų kainai. Šių metų kovo pradžioje paskelbtus Rusijos pareiškimus, jog Turkijai nesutinkant su „South Stream“ tiesimu, Rusija vietoje šio dujotiekio projekto gali pradėti svarstyti suskystintų gamtinių dujų terminalo statybų Juodosios jūros pakrantėje galimybes, reikėtų vertinti tik kaip savitą blefą. Ekspertų teigimu, jei Rusija nuspręstų statyti suskystintų gamtinių dujų terminalą ir eksportuoti gamtines dujas tanklaiviais, toks gamtinių dujų transportavimo būdas Rusijai kainuotų kur kas brangiau nei dujotiekiu. Be to, reikėtų įvertinti, tai, kad Turkija nesutiktų su didžiausios talpos tanklaivių laivyba Turkijos kontroliuojamame Bosforo sąsiauryje, todėl gamtinių dujų transportavimo kaštai dar labiau padidėtų. Kita vertus, Rusija, įgyvendinant „South Stream“ projektą yra įdėjusi pernelyg daug pastangų, siekiant sudaryti tarpvyriausybinius susitarimus su Bulgarija, Serbiją, Vengriją, Graikija,

Slovėnija, Kroatija ir Austrija, kad galėtų lengvai atsisakytų „South Stream“ dujotiekio tiesimo planų. Atsisakius šio dujotiekio projekto, pirmiausiai nukentėtų Rusijos politinis prestižas. Įvertinant aukščiau minėtas aplinkybes, Rusija bus priversta derėtis su Turkija dėl „South Stream“ tiesimo, tačiau šios derybos gali užtrukti.

- Šių metų kovo 18 d. Rusijos gamtinių dujų kompanija „Gazprom“ paskelbė, kad į „South Stream“ dujotiekio projekto įgyvendinimą įsitraukė Vokietijos koncernas BASF. Priminsime, kad 2008 m. Rusijos gamtinių dujų kompanija „Gazprom“ ir Italijos energetikos kompanija ENI pariteto pagrindais įsteigė bendrą įmonę „South Stream“ – būsimo dujotiekio per Juodąją jūrą operatorę. 2010 m. birželį prie jų prisijungė Prancūzijos energetikos kompanija EDF, kuriai pažadėta ne mažesnė kaip 10 proc. „South Stream“ dalis. Rusijos nuomone, BASF gali pretenduoti į 15 proc., o „Gazprom“ priklausys 50 proc. „South Stream“ akcijų. Italijos energetikos kompanijos ENI vadovybės nuomone, „South Stream“ projektas bus veiksmingas tik tuo atveju, jei šiam dujotiekiui bus taikomos vadinamojo ES trečiojo energetikos paketo, numatančio energetinių išteklių gavybos, tiekimo ir paskirstymo veiklų atskyrimą, išimtys. Tikėtina, kad Rusija per Vokietijos, Prancūzijos ir Italijos kompanijas, dalyvaujančias „South Stream“ projekte sieks spausti ES dėl ES trečiojo energetikos paketo išimčių „South Stream“ dujotiekiui taikymo. Jei minėtos išimtys nebus taikomos „South Stream“ dujotiekiui, Rusija bus priversta parduoti dujotiekio atkarpas, esančias ES valstybėse.

■ Parengta remiantis: RFE/RL, Euractiv.com, Kommersant.ru, Rian.ru
(Nuotrauka iš Rian.ru)

Baltarusijos vyriausybė devalvavo nacionalinę valiutą 10 procentų

Šių metų kovo 29 d. Baltarusijos Nacionalinis bankas leido svyruoti oficialiam Baltarusijos rublio kursui nuo 2 iki 10 procentų dolerio atžvilgiu. Vakarų ekspertų teigimu, toks laisvas Baltarusijos rublio svyravimas iš esmės reiškia nacionalinės valiutos devalvaciją 10 procentu. Baltarusijos vyriausybė nacionalinės valiutos devalvacijos buvo priversta imtis, siekiant subalansuoti šalies einamosios sąskaitos deficitą, kuris sudaro 16 proc. šalies bendrojo vidaus produkto (BVP) bei sustabdyti tolesnį užsienio valiutos atsargų mažėjimą. Priminsime, kad šių metų kovo pradžioje Baltarusijos užsienio valiutos atsargos buvo vertinamos 4,3 mlrd. JAV dolerių, tačiau, kad šalyje be trukdžių galėtų vykti finansinės operacijos, jai reikalingas maždaug 11 mlrd. JAV dolerių užsienio valiutos rezervas. Vien šiais metais Baltarusija prarado apie 20 proc. savo užsienio valiutos atsargų, smarkiai pakilus rusiškos naftos importo kainai ir padidėjus prekybos deficitui. Prognozuojama, kad dabar turimų užsienio valiutos atsargų Baltarusijai užtektų tik 1 mėnesio importo reikmėms padengti. Baltarusijos prastą finansinę padėtį dar labiau pablogino šių metų kovo 29 d. tarptautinės reitingų agentūros „Moody's“ sumažinti Baltarusijos kredito reitingai (nuo B1 iki B2) ir nustatyta neigiamą perspektyva, t.y. Baltarusijos kredito reitingai ateityje gali būti dar labiau sumažinti. Baltarusijai trūksta tik dviejų laiptelių, kad valstybė būtų priskirta prie C (nemokių valstybių) grupės. Nors dar šių metų kovo 9 d. Tarptautinis valiutos fondas (TVF) paragino Baltarusijos vyriausybę devalvuoti nacionalinę valiutą ir sumažinti išlaidas, Vakarų ekspertų nuomone, Baltarusijos rublio devalvacija 10 procentų yra nepakankamas impulsas Baltarusijos ekonomikos atsigavimui dėl kelių priežasčių. *Pirma*, Baltarusijos ekonomika, dėl didelio einamosios sąskaitos deficito, yra

nekonkurencinga, todėl vidutiniu ir ilguoju laikotarpiu šalies ūkio atsigavimas priklausys tik nuo vyriausybės įgyvendinamų griežtų struktūrinių reformų. *Antra*, Baltarusijos prezidentas Aleksandras Lukašenka, negali be juntamų pokyčių savo autoritariniam režimui restruktūrizuoti Baltarusijos ekonomikos, kurios apie 70 proc. vis dar priklauso valstybei. *Trečia*, didesnė nacionalinės valiutos devalvacija pakirstų šalies prezidento reputaciją, kuri grindžiama ekonominiu populizmu, tarp rinkėjų. Priminsime, kad prieš 2010 metų gruodį vykusius šalies prezidento rinkimus, Baltarusijos valdžia viešojo sektoriaus darbuotojams pakėlė darbo užmokestį vidutiniškai 30 procentų. Ekspertų nuomone, Baltarusijos Nacionalinis bankas ir šalies vyriausybė turės atsakyti populistinių A. Lukašenkos pažadų rinkėjams (populiariausias A. Lukašenkos rinkimų kampanijos pažadas buvo "500 dolerių vidutinis mėnesio darbo užmokestis"). Baltarusijos ekspertų teigimu, šalies vyriausybei toliau siekiant išlaikyti nacionalinės valiutos stabilumą reikėtų mažiausiai apie 1 mlrd. JAV dolerių per mėnesį. Priminsime, kad Baltarusija dar 2009 m. sausio 1 d. remdamasi TVF reikalavimais devalvavo Baltarusijos rublį 20,5 proc. JAV dolerio atžvilgiu. Tai buvo būtina sąlyga siekiant iš TVF gauti 2,5 mlrd. JAV dolerių dydžio paskolą, leidusią trumpuoju laikotarpiu stabilizuoti Baltarusijos ekonomiką. Šiuo metu Baltarusija su Rusija ir kitomis NVS valstybėmis derasi dėl 3 mlrd. JAV dolerių kredito suteikimo, tačiau Rusija iš Baltarusijos irgi reikalauja griežtų ekonominių reformų. Prognozuojama, kad Baltarusijos prezidentas A. Lukašenka bus priverstas nusileisti Rusijos ekonominiam spaudimui ir leisti rusiškam kapitalui privatizuoti dalį baltarusiškų kompanijų.

■ Parengta remiantis: Ng.ru, RFE/RL, Bloomberg.com
(Nuotrauka iš RFE/RL)

ES ketina peržiūrėti Europos kaimynystės politiką

Šių metų kovo 27 d. Europos Komisijos (EK) komisaras, atsakingas už ES plėtrą ir kaimynystės politiką, Štefanus Füle, dalyvaudamas Briuselio Forume (kasmetiniame renginyje, skirtame svarbiausių ES politikos klausimų aptarimui) pareiškė, kad šių metų gegužę EK ketina peržiūrėti dabartinę Europos kaimynystės politiką (EKP). Naujoji EKP bus grindžiama griežtesnėmis ES paramos suteikimo kaimyninėms šalims sąlygomis. Priminsime, kad EKP - klasikinis integracijos be formalios narystės ES (pagal formulę - „viskas išskyrus institucijas“) modelis. Šią iniciatyvą ES pradėjo įgyvendinti 2004 m., o jos paskirtis – išspręsti vadinamąją ES kaimyninių valstybių „įtraukimo/atskyrimo“ dilemą, kuri yra tiesiogiai susijusi su ES plėtros „nuovargiu“ (atsiradusiu po 2004 m. ES plėtros etapo). Šios dilemos esmė labai paprasta: kaip „europeizuoti“, demokratizuoti, stabilizuoti (ir pan.) kaimynines valstybes nesuteikus joms narystės ES perspektyvos. Remiantis EKP įtvirtinto „sąlygiškumo“ principo logika, mainais už politines, ekonomines, teises reformas EKP dalyvaujančioms valstybėms Bendrija yra pasirengusi pasiūlyti finansinę paramą, preferencines sąlygas dalyvauti ES vidaus rinkoje, bevizį režimą ir panašiai. Šiuo metu EKP iš viso dalyvauja 16 šalių. Vadinamajai EKP „pietinei“ dimensijai priskiriamos Alžyras, Izraelis, Jordanija, Libanas, Libija, Marokas, Palestina, Sirija ir Tunisas, o „rytinei“ dimensijai – Armėnija, Azerbaidžanas, Baltarusija, Gruzija, Moldova ir Ukraina. Pasak Š. Fūles, nors naujojoje EKP ir toliau bus išlaikytos „pietinė“ ir „rytinė“ dimensijos, tačiau kartu bus skatinama daug didesnė diferenciacija ne tik tarp pietinių ir rytinių ES kaimynių, tačiau ir tarp valstybių, priklausančių tai pačiai geografinei dimensijai. Naujoji EKP turėtų aprėpti mažiau gairių, skatinti individualių programų, skirtų kiekvienai iš ES partnerių, plėtrą. Be to, į naujosios EKP įgyvendinimą turėtų aktyviai įsitraukti ir naujoji Europos išorinių veiksnių tarnyba

(EIVT). Lenkijos, kuri 2011 m. liepos-gruodžio mėnesiais pirmininkaus ES Tarybai, užsienio reikalų ministras Radoslawas Sikorskis pareiškė, kad naujosios EKP įgyvendinimas bus susietas su reformų, kaimyninėse ES šalyse, sparta. Kuo sparčiau bus įgyvendinamos minėtos reformos ir kuo greičiau kaimyninės šalys bus linkusios atsiverti ES, tuo greičiau jos susilauks ES dėmesio. Lenkijos užsienio reikalų ministro R. Sikorskio nuomone, ES bendravimo su kaimyninėmis šalimis metodai, kurie 2004-2007 m. padėjo 10-iai Vidurio ir Rytų Europos valstybių tapti ES narėmis, toliau nebegali būti taikomi. Ateityje ES santykius su kaimyninėmis valstybėmis turėtų grįsti ne dideliais pažadais (naryste ES ir pan.), tačiau mažesniu, bet konkrečiu atlygiu, kuris būtų suteikiamas už tam tikrų reformų įgyvendinimą numatytu laiku. Europos reformų centro (angl. *Centre of European Reform*; CER) ekspertų nuomone, naujosios EKP motyvaciniais veiksniais, galinčiais paskatinti ES kaimynines valstybes įgyvendinti politines, ekonomines, teisines ir kitas reformas, gali būti:

- **Finansinis atlygis.** Finansinis atlygis gali efektyviai motyvuoti ES kaimynines valstybes spartinti reformų įgyvendinimą, tačiau reikėtų įvertinti tai, kad artėjančios vidinės ES derybos dėl 2014-2020 m. finansinės perspektyvos žymiai nepadidins ES biudžeto apimties, todėl EKP finansavimo padidinimas turėtų būti įgyvendinamas kitų ES politikų peržiūros sąskaita. Priminsime, kad 2007-2013 m. laikotarpiu ES užsienio politikai buvo skirta 6 proc. ES biudžeto išlaidų. 2014-2020 m. laikotarpiu ES turėtų sumažinti finansavimą žemės ūkiui (šiuo metu žemės ūkio reikmėms skiriama 40 proc. ES biudžeto išlaidų), padidinant finansavimą ES užsienio politikai mažiausiai iki 10 procentų. Palyginimui, 2007-2013 m. Europos plėtros fondui (angl. *European Development Fund*; EDF), vykdančiam savo veiklą Afrikos, Karibų ir Ramiojo vandenyno valstybėse, buvo skirta 23 mlrd. JAV dolerių, ES Vystomojo bendradarbiavimo instrumentui, Lotynų Amerikos, Azijos, Persijos įlankos regiono ir Pietų Afrikos valstybėse – 16 mlrd. JAV dolerių, tuo tarpu Europos kaimynystės ir partnerystės instrumentui skirta tik 11 mlrd. JAV dolerių. Vienas iš siūlomų pagrindinių papildomo EKP finansavimo šaltinių – trumpuoju laikotarpiu leisti Europos investicijų bankui (EIB) padidinti paskolų, skirtų EKP valstybėms, apimtį bent 6 mlrd. JAV dolerių. Reikėtų atsižvelgti į tai, kad nors EIB Šiaurės Afrikos ir Artimuosiuose Rytuose yra investavęs virš 10 mlrd. JAV dolerių, vis dėl to EIB savo investicinę veiklą vykdė nepriklausomai nuo ES užsienio politikos tikslų, o politinio „sąlygiškumo“ principas suteikiant paskolas buvo taikomas nenuosekliai. Vidutiniu ir ilguoju laikotarpiu EIB, Šiaurės Afrikos, Rytų Europos ir kitose valstybėse turėtų įsteigti dukterinę kompaniją, besispecializuojančią užsienio paskolų suteikimo srityje ir galinčią įvertinti politinės rizikos veiksnius, suteikiant paskolas valstybėms nepriklausančioms ES. Ši EIB dukterinė kompanija turėtų vadovautis ES Tarybos nustatytais politiniais gairėmis. Taip pat siūloma į EKP finansavimą, per įvairių projektų įgyvendinimą, aktyviau įsitraukti Europos rekonstrukcijos ir plėtros bankui (ERPB), sukaupusiam nemažai patirties bendradarbiaujant su Vidurio ir Rytų Europos valstybėmis, Vidurio Azijos šalimis ir Turkija, tačiau visiškai neturinčiam patirties Artimųjų Rytų ir Šiaurės Afrikos regionuose. Tiesa, siekiant išplėsti ERPB veiklą į Artimųjų Rytų ir Šiaurės Afrikos regionus turėtų būti perrašytas ERPB statutas, o naująjį statutą patvirtinti visų valstybių, įsteigusių šį banką, vyriausybės (iš viso tokių valstybių yra 61). Pastarasis procesas gali užtrukti metus ar du. Galiausiai reikia atsižvelgti ir į tai, kad peržiūrint EKP, ES didelį dėmesį turėtų skirti ne tik jau esantiems finansiniams instrumentams, tačiau ir nevyriausybiniams organizacijoms (NVO) bei įvairioms pilietinės visuomenės programoms, skatinančioms žmogaus teisių ir įstatymo viršenybės plėtrą. NVO reikšmė itin svarbi tais atvejais, kai ES dėl politinių priežasčių nenori ar negali skirti didesnio finansavimo EKP valstybių vyriausybėms (pavyzdžiui, Baltarusijai ar Sirijai). Šiuo tikslu, siekiant efektyvesnio EKP įgyvendinimo, ES turėtų supaprastinti taisykles, ES finansinės paramos siekiančioms NVO.

- **Priėjimas prie Europos valstybių rinkų.** Galimybė laisvai prekiauti su Europos valstybėmis yra kitas ES kaimynines valstybes motyvuojantis veiksnys, siekiant paspartinti reformų įgyvendinimą. ES turėtų paspartinti glaudžių ir visapusiškų laisvosios prekybos zonų (angl. *deep and comprehensive free trade area*; DCFTA) su rytinėmis ir pietinėmis kaimynėmis steigimą. ES sudarydama DCFTA sutartis su kaimyninėmis valstybėmis turėtų įvertinti kaimyninių valstybių pajėgumus ir leisti šioms valstybėms palaipsniui (tai yra atskirais ekonomikos sektoriais) liberalizuoti savo prekybą su ES. ES DCFTA sutartyse turėtų būti numatytas proporcingumo

principas, tai yra ES kaimyninės valstybės, pasiekusios tam tikrą bendrojo vidaus produkto (BVP) vienam gyventojui lygį, prisiimtų daugiau įsipareigojimų ES valstybėms, nei skurdesnės kaimyninės šalys. Taip pat labiausiai ekonomiškai išsivysčiusias pietines kaimynes ES turėtų pakviesti prisijungti prie muitų sąjungos, kokia jau egzistuoja tarp ES ir Turkijos. ES kaimyninių šalių prisijungimas prie muitų sąjungos ne tik sumažintų išorinius tarifus, tačiau panaikintų ir vidinius tarifus, taikomus tarp tos pačios geografinės dimensijos valstybių. Tai itin svarbu Viduržemio jūros regiono valstybėms, nors jų tarpusavio prekyba sudaro tik 10 proc. nuo visos regiono prekybos apimties. Be to, ES ir kaimyninių valstybių muitų sąjunga leistų šioms valstybėms modernizuoti jų muitų sistemą ir pasienyje esančias transporto jungtis. Muitų sąjunga pakeistų esančius ES laisvosios prekybos susitarimus su pietinėmis kaimynėmis bei suprastintų taisykles dėl Viduržemio jūros regionų valstybių prekių patekimo į ES vidaus rinką. Kita vertus, siekiant ES muitų sąjungos su rytinėmis kaimynėmis sudarymas būtų sudėtingesnis procesas, nes ES rytinės kaimynės, skirtingai nuo pietinių, neturi sudariusios laisvosios prekybos sutarčių su ES. Tokios muitų sąjungos sudarymas paskatintų ES kaimyninių valstybių konkurencingumą, o labiausiai ekonomiškai išsivysčiusioms kaimyninėms valstybėms galėtų būti pasiūlyta narystės Europos ekonominėje erdvėje perspektyva.

- **Palengvintas judėjimas.** ES šalys kasmet išduoda daugiau nei 2 mln. Šengeno vizų EKP valstybėms. Nors dar 2010 m. EK komisaras atsakingas už ES plėtrą ir kaimynystės politiką, Štefanus Füle buvo pasiūlęs palengvinti vizų režimą pietinėms ES kaimynėms, šiam pasiūlymui nepritarė kelios ES valstybės. Šių metų kovo 8 d. EK savo komunikate pasiūlė palaipsniui liberalizuoti vizų režimą atskiroms ES kaimynėms. Priminsime, kad ES su Moldova ir Gruzija yra pasirašiusi susitarimus dėl vadinamosios „mobilių partnerystės“ (angl. *mobility partnership*), numatančius ES ir trečiųjų valstybių sustiprintą bendradarbiavimą kovojant su nelegalios migracijos į ES srautais, mainais į geresnes trečiųjų valstybių piliečių legalios migracijos į ES šalis galimybes. „Mobili partnerystė“ turi padėti trečiajai šaliai suvokti migracijos srautų iš ir į jos teritoriją pobūdį, sukurti schemą leidžiančią kovoti su nelegalios migracijos srautais bei skatinančią grįžti emigravusius piliečius į Tėvynę ir palengvinti darbinį vizų išdavimą su ES bendradarbiaujančios valstybės piliečiams. ES turėtų pasiūlyti „mobilių partnerystės“ susitarimus ne tik rytinėms kaimynėms, tačiau ir pietinėms (Viduržemio jūros regionui priklausančioms) kaimynėms. Taip pat ES turėtų apsvarstyti ir įvairių programų, skatinančių žmoniškųjų kontaktų plėtrą. Pavyzdžiui, 2007-2009 m. laikotarpiu, pagal „Erasmus Mundus“ akademinį mainų programą ES šalyse viešėjo 3 250 studentai ir dėstytojai ir beveik 500 studentų ir dėstytojų iš ES šalių viešėjo kaimyninėse valstybėse. Kontaktų tarp ES ir EKP valstybių visuomenių plėtra paskatintų reformų įgyvendinimą EKP valstybėse.

- **Integracija į ES politikas.** ES turėtų lanksčiau įvertinti, kokias kaimynines valstybes ji galėtų pakviesti dalyvauti tam tikrų ES politikų formavime. Pavyzdžiui, Balkanų valstybės, Moldova ir Ukraina, prisijungusios prie Pietryčių Europos energetinės bendrijos (angl. (angl. *Energy Community of South East Europe*), perėmė ES teisinę bazę (pranc. *acquis communautaire*) energetikos srityje, todėl ES galėtų apsvarstyti minėtos Bendrijos plėtrą ir į kaimynines Šiaurės Afrikos valstybes. ES kaimyninės valstybės taip pat galėtų būti pakviestos dalyvauti įvairių ES agentūrų (aplinkosaugos, maisto saugumo ir kt.) veikloje. Taip pat ES galėtų apsvarstyti ir transeuropinių tinklų infrastruktūros projektų, tarp jų transporto koridorių, plėtrą į kaimynines valstybes. Kai kurios ES kaimynės, sėkmingai įgyvendinančios demokratizacijos procesus ir plėtojančios žmogaus teises, galėtų būti pakviestos dalyvauti vidinėse diskusijose ES užsienio politikos klausimais (nors nebūdamos ES narėmis šios valstybės negalėtų dalyvauti sprendimų priėmimo procese). Taip pat kai kurios ES kaimynės galėtų dalyvauti ES taikos palaikymo misijose, taip įsitraukiant į bendrą Europos saugumo ir gynybos politiką.

■ Parengta remiantis: Cer.org.uk, RFE/RL
(Nuotrauka iš RFE/RL)